

An aidiacht shealbhach

1. Athruithe ar thúslioir an ainmfhocail a thagann ina diaidh

1 ^ú uatha = mé	mo + séimhiú ar chonsain (seachas <i>fh</i> + guta) m' + gan athrú ar ghutaí m' + séimhiú ar <i>fh</i> + guta	<i>mo chóta, mo pheann, mo fhreagra</i> <i>m'aiste, m'úll</i> <i>m'fhiaccla</i>
2 ^ú uatha = tú	do + séimhiú ar chonsain (seachas <i>fh</i> + guta) d' + gan athrú ar ghutaí d' + séimhiú ar <i>fh</i> + guta	<i>do chóta, do pheann, do fhreagra</i> <i>d'aiste, d'úll</i> <i>d'fhiaccla</i>
3 ^ú uatha fir. = é	a + séimhiú ar chonsain a + gan athrú ar ghutaí	<i>a chóta, a pheann, a fhiaccla</i> <i>a aiste, a úll</i>
3 ^ú uatha bain. = í	a + gan athrú ar chonsain a + <i>h</i> roimh ghutaí	<i>a cóta, a peann, a fiaccla</i> <i>a haiste, a húll</i>
1 ^ú iolra = muid/sinn	ár + urú	<i>ár gcótaí, ár bpinn, ár bhfiaccla</i> <i>ár n-aistí, ár n-úlla</i>
2 ^ú iolra = sibh	bhur + urú	<i>bhur gcótaí, bhur bpinn, bhur bhfiaccla</i> <i>bhur n-aistí, bhur n-úlla</i>
3 ^ú iolra = iad	a + urú	<i>a gcótaí, a bpinn, a bhfiaccla</i> <i>a n-aistí, a n-úlla</i>

2. Cumasc le réamhfhocail

Nuair a thagann réamhfhocail a chríochnaíonn ar ghuta roimh aidiacht shealbhach a thosaíonn ar ghuta, déantar cumasc idir an dá fhocal. Na hathruithe a léirítear thuas maidir le túslitir an ainmfhocail a thagann i ndiaidh na haidiachta sealbhaí, cuirtear i bhfeidhm iad i ndiaidh na gcumasc seo mar an gcéanna.

de	de + a > dá	<i>thit sé dá chapall/asal</i> <i>thit sí dá capall/hasal</i> <i>thit siad dá gcapaill/n-asail</i>
	de + ár > dár	<i>thiteamar dár gcapaill/n-asail</i>
do	do + a > dá	<i>thug sé cabhair dá chara/athair</i> <i>thug sí cabhair dá cara/hathair</i> <i>thug siad cabhair dá gcairde/n-athair</i>
	do + ár > dár	<i>thugamar cabhair dár gcairde/n-athair</i>
faoi	faoi + a > faoina	<i>chuir sé faoina chasóg/ascaill é</i> <i>chuir sí faoina casóg/hascaill é</i> <i>chuir siad faoina gcasóga/n-ascaillí iad</i>
	faoi + ár > faoinár	<i>chuireamar faoinár gcasóga/n-ascaillí iad</i>
i	i + a > ina	<i>tá sé ina chodladh/aonar</i> <i>tá sí ina codladh/haonar</i> <i>tá siad ina gcodladh/n-aonar</i>
	i + ár > inár	<i>táimid inár gcodladh/n-aonar</i>
le	le + a > lena	<i>labhair sé lena chara/athair</i> <i>labhair sí lena cara/hathair</i> <i>labhair siad lena gcairde/n-athair</i>
	le + ár > lenár	<i>labhraíomar lenár gcairde/n-athair</i>
ó	ó + a > óna	<i>fuair sé litir óna dhlíodóir/aintín</i> <i>fuair sí litir óna dhlíodóir/haintín</i> <i>fuair siad litir óna ndlíodóir/n-aintín</i>
	ó + ár > ónár	<i>fuaireamar litir ónár ndlíodóir/n-aintín</i>
trí	trí + a > trína	<i>chuir sé líne trína fhreagra/ainm</i> <i>chuir sí líne trína freagra/hainm</i> <i>chuir siad líne trína bhfreagraí/n-ainmneacha</i>
	trí + ár > trínár	<i>chuireamar líne trínár bhfreagraí/n-ainmneacha</i>

3. Leis an ainm briathartha chun cuspóir (oibiacht) an bhriathair a léiriú

Tá an aidiacht shealbhach *a* san áireamh san fhoirm chumaiscthe *á* thíos agus déantar na hathruithe cuí ar thúslioir an ainmfhocail i ndiaidh *á* mar a léirítear thuas.

1 ^ú uatha	<i>tá sé do mo ghortú</i>	<i>bhí an madra do m'ionsaí</i>
2 ^ú uatha	<i>tá sé do do ghortú</i>	<i>bhí an madra do d'ionsaí</i>
3 ^ú uatha fir.	<i>tá sé á ghortú</i>	<i>bhí an madra á ionsaí</i>
3 ^ú uatha bain	<i>tá sé á gortú</i>	<i>bhí an madra á hionsaí</i>
1 ^ú iolra	<i>tá sé dár ngortú</i>	<i>bhí an madra dár n-ionsaí</i>
2 ^ú iolra	<i>tá sé do bhur ngortú</i>	<i>bhí an madra do bhur n-ionsaí</i>
3 ^ú iolra	<i>tá sé á ngortú</i>	<i>bhí an madra á n-ionsaí</i>